

Konečně pod signaturami *1Cb* a *1Cc* se nacházejí zejména písemnosti spojené s Rukopisem zelenohorským a královédvorským. Jde jak o dokumenty psané, tak tištěné, které osvětlují nejdůležitější fázi bojů o Rukopisy v druhé polovině osmdesátých let 19. století, kdy byla definitivně vyvrácena důvěra v jejich pravost. Signatura obsahuje také materiály přibližující jejich recepci v zahraničí. Najdeme zde ale rovněž zlomky některých středověkých rukopisů (č. 816a–e, 832a–e; vesměs 13.–14. století), které měly být nalezeny tam, kde RZ. Jde především o fragmenty liturgických knih, ale nachází se tu i zlomky astronomického rukopisu z 12. století.

Disparátní obsah svazku si vynutil i uvážlivý výběr zpracovatelů. Kromě Michala Dragouna, který dílo zaštitil, se na něm podíleli specialisté na témata dominující v zpracovaných signaturních odděleních (comeniana, problematika Rukopisů). Byla to rozhodně volba šťastná, o čemž se může čtenář snadno přesvědčit. Mediivistům svazek mnoho rukopisných zlomků nepřináší, do středověku je jich datováno pouze 14. Tím více ale nabízí historikům zabývajícím se vývojem Jednoty bratrské a Rukopisy královédvorským a zelenohorským.

TOMÁŠ VELIČKA

Legenda o sv. Vintířovi / Vita s. Guntheri, ed. Petr KUBÍN, Togga, Praha 2014
(= *Fontes Bohemiae Hagiographici 1*)

278 s., ISBN 978-80-7476-064-8

Životopis sv. Vintíře z pera anonymního autora – snad břevnovské provenience – je solitérním zpracováním. Vychází nicméně silně z původního příběhu Vintíře, který je součástí Wolfherovy legendy o biskupovi Gothardovi z Hildesheimu. Přinejmenším dvojí autorství výsledného textu se odráží jednak na jeho syžetu, kde se potkávají jakoby dva Vintířové (jeden nedokonalejší, vzpurný a světskému životu uvyklý žák Gotharda na straně jedné, na straně druhé pak věkovitý světec, který si získal obdiv všech současníků), jednak na kvalitě jazyka a literárního zpracování – složitější příběh Gothardova žáka doplňují jednodušší a přímočařejší kapitoly o poustevníkově, který koná stereotypní zázraky a setkává se s osobnostmi střední Evropy.

Zdánlivě jednoduchý úkol editora Petra Kubína, disponujícího pouze jediným rukopisem (jde o součást kodexu XIII D 20 uloženého v Národní knihovně ČR), ztížila oprávněná snaha o skutečně

důsledný přístup zahrnující do různověkých i všechny raně novověké edice. Zejména v otázce výčtu posmrtných zázraků svěťce disponovali dávní vydavatelé dnes ztracenými texty, které zřejmě využívaly původní redakční legendy, i když s ní zacházely velmi volně. Žádný z dosavadních kritických editorů (včetně vydání v řadách MGH a FRB) tyto odlišné zdroje nezohlednil v celé jejich šíři, takže původní podoba legendy zůstala velmi zastřena. I po Kubínově pečlivé práci ale zůstává mnoho filiačních problémů nedořešeno.

Hlavní část edice doplňuje zrcadlový český překlad, který je rovněž dílem autora a podstatně modernizuje (a o některé ve FRB needitované části doplňuje) stávající převod Josefa Truhláře. Předmluva a obsah jsou přeloženy do němčiny, editorská poznámka pak do latiny. Předmluva postihuje všechny zásadnější aspekty legendy samé, nesupluje ovšem Vintířův odborný životopis, který autor připravil jako samostatnou monografii; meritem je snaha časově zařadit vznik legendy. Autor se nakonec přiklání k názorům spojujícím text s ranou fází pokusů o Vintířovu kanonizaci ve 13. století, ještě před falzátorskou epochou v Břevnově, kam starší česká literatura vznik textu někdy kladla. Vznik dochovaného rukopisu oproti dřívější literatuře Kubín naopak posouvá do doby o něco mladší, na konec 14. století. Edici doplňují separátně umístěné poznámky týkající se textových shod, český text je doplněn stručnými poznámkami k historickým aspektům příběhu. Zde ale autor opět ponechal podrobnosti do samostatné biografie Vintíře.

Text vydané legendy sice nepředstavuje autentický pramen k dějinám epochy, v níž poustevník Vintíř žil, je nicméně cenným pramenem pro bádání o dějinách české odnože benediktinského řádu, dějinách Břevnova a obecně problematice českých středověkých světců.

JAKUB IZDNÝ

Dopisy dvou milenců. Milostná korespondence 12. století, překlad, úvodní studie a komentáře Jana DAŇHELOVÁ, Argo, Praha 2017
(= *Memoria medii aevi / Paměť středověku 24*)

166 s., ISBN 978-80-257-2212-1

Milostná korespondence a *ars dictaminis* představují jedny z mála typů středověkých textů, které dnešního čtenáře dokáží nejen oslovit, ale